

дослідження, формулювання нового знання, а саме: а) аргументувати власні судження, проявляти нестандартність мислення; б) робити висновки й умовиводи; в) відстоювати свою точку зору, пояснювати, полемізувати; г) передавати здобуту теоретичну інформацію іншим в доступній формі; д) оцінювати здобуті результати (знання, вміння) та застосовувати їх в нових ситуаціях; е) презентувати створене перед аудиторією; оцінювати себе і команду. Обговорення на уроках різних поглядів та позицій, захист альтернативних творчих робіт на одну тему сприяють толерантному ставленню учнів до інших думок і результатів.

Наприкінці кожного параграфа нашого підручника розміщені запитання та завдання, за якими можна оцінити, як учні засвоїли матеріал. Такі завдання диференційовані за способом діяльності та очікуваними результатами по відповідним рубрикам. Завдання в рубриках «Знаю», «Розумію», «Вмію» спрямовані на досягнення результатів навчально-пізнавальної діяльності, що зазначені в навчальній програмі з історії і відповідають відповідно знаннєвому, смислово й діяльнісному компонентам; в рубриці «Висловлюю думку» - на розвиток критичного та дивергентного мислення. Завдання в рубриці «Зв'язок з сьогоденням» допоможуть учням пов'язати навчальний матеріал з сучасністю та орієнтують їх до застосування знань і вмінь у повсякденному житті.

Таким чином, система завдань та запитань підручника «Вступ до історії» для 5 класу закладів загальної середньої освіти, має забезпечувати використання учнями відповідних методів і методології історико–соціального дослідження при аналізі відповідних типових сюжетів, спонукати їх вчитися ставити запитання й усвідомлювати мету діяльності, прогнозувати, здійснювати самоконтроль та самокорекцію, оцінювати якість виконаної роботи.

Ключові слова: шкільний підручник історії, система завдань та запитань, курс «Вступ до історії».

Список літератури

1. Мороз П., Мороз І. *Вступ до історії: підручник для 5-го класу закладів загальної середньої освіти*. Київ: Педагогічна думка, 2018. 176 с.
2. Мороз П., Мороз І. *Дослідницька діяльність учнів у процесі навчання всесвітньої історії в основній школі: методичний посібник*. Київ, Україна: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 96 с.
3. Мороз П., Мороз І. Практичні аспекти організації дослідницької діяльності в процесі навчання історії в основній школі. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 4. с. 99-109.
4. Пометун О., Гупан Н. *Практичні заняття з історії в основній школі: методичний посібник*. Київ, ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 160 с.

Moroz P. V.,
Ph.D., Senior Researcher at the Department of Social Studies,
Institute of Pedagogy of the NAPS of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

METHODICAL BACKGROUND OF CONSTRUCTION OF A MODERN SCHOOL TEXTBOOK OF HISTORY AND A SITE OF ITS INTERNET SUPPORT

One of the priority tasks of reforming school history education at the present stage is the development and creation of the new generation textbooks that would take into account the developmental characteristics of children of generation Z and motivate them to study. In particular, the authors of school textbooks should take into account the fact that modern students are open to

new knowledge, they like to do research, independently search for information from online sources [1; 2], and the specificity of their perception of information is clip-like [3]. Therefore, in our textbooks [4; 5] a research approach is implemented and the teaching material is visualized as much as possible.

Based on the above, the concept of our textbooks, as the main learning tool for students, proceeds from the fact that its textual and methodological components should maximize the ability of students to work independently and remotely, the conditions for developing the ability to explore, analyze historical events and phenomena, critically evaluate historical information. To make the learning process more effective and engaging, we have created a dedicated online tutorial support site that is optimized for use on a computer, tablet, and mobile phone.

The results of our research and our own practice in the creation of the textbook have given us the opportunity to form the methodological foundations of a modern history textbook and website of its Internet support:

- the following basic principles should be followed in the selection of educational material: scientific, integrity and systematic, multidimensional, alternative, multicultural, humanization, integration, reflexivity, accessibility and increasing complexity, social efficiency;- the content of a modern history textbook and its online support site should be based on a basis of competency and research approaches;

- the textbook teaching material should be presented in such a way that dialogue between the text and the student is created. This means that the text of the textbook should explicitly or covertly present the task of developing the ability to hypothesize, which can be discussed together in class or in pairs, and then tested by working with the text of the textbook or on the website of the textbook support using a QR code or link;

- the additional text of the school history textbook should contain: 1) historical sources; 2) biographical descriptions; 3) excerpts from fiction, popular science literature; 4) interesting information in cognitive terms; 5) reference materials;

- in addition to the textbook materials it is advisable to place the following headings on the website of its Internet support: 1) online textbook; 2) evaluate their achievements (tests for thematic evaluation of students' educational achievements); 3) historical vocabulary; 4) 3-D reconstructions, virtual tours and videos; 5) rules of work in pairs and groups, etc.;

- tasks should be differentiated by type of activity and expected results; the methodological apparatus of the textbook should provide for the optimal combination of different forms of student learning: individual, paired, group and collective;

- the structure and content of the textbook should include the means of organizing the productive activities of students (research, creative activity of the student; use of the method of analogies, comparison of different points of view and approaches to the coverage of events; the presence of an evaluative position on the educational material; reflective understanding of the learned material);

- the textbook contains materials for practical work and classes, which involves the work of students on specific issues of the topic using a variety of sources of information (textbook, historical sources, reference materials, museum funds, local historical monuments, online resources, including the Internet site - tutorial support, etc.).

Keywords: *school history textbook, guidelines, online textbook support site.*

Список літератури – References

1. Мороз П., Мороз І. *Дослідницька діяльність учнів у процесі навчання всесвітньої історії в основній школі: методичний посібник*. К : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018.

2. Мороз П., Мороз І. Практичні аспекти організації дослідницької діяльності в процесі навчання історії в основній школі. *Український педагогічний журнал*. – 2018. № 4. с. 99-109.

3. Малієнко Ю. Б. Теоретичні засади візуалізації змісту підручників з історії для старшої школи у контексті компетентнісного навчання. *Проблеми сучасного підручника*. 2019. Вип. 23. С. 149–162. <https://lib.iitta.gov.ua/719416/>

4. Мороз П., Мороз І. *Вступ до історії* : підручник для 5-го класу закладів загальної середньої освіти. К. : Педагогічна думка, 2018. 176 с.

5. Мороз П. В. *Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)* : підручник для 6-го класу закладів загальної середньої освіти. К. : Педагогічна думка, 2019. 224 с.

Мушка О. В.,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник
відділу інновацій та стратегій розвитку освіти,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ УЧНІВ

Виклики сучасного суспільства, зокрема явище карантину в Україні є доволі регулярним. В цих умовах в освіті актуальності набуває дистанційна освіта.

Дистанційна освіта – це комплекс освітніх послуг, що надаються широким верствам населення у країні та за її межами за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища, яке базується на засобах обміну навчальною інформацією на відстані (супутникове телебачення, радіо, комп'ютерний зв'язок та ін.) Вона розуміється по-перше, як комплекс послуг, якими може скористатися будь-яка людина; по-друге, як технічна система і трактується як сукупність інформаційних ресурсів, технічних засобів і каналів телекомунікації.

Характерними рисами дистанційної освіти, які вигідно відрізняють її від інших форм освіти, є: гнучкість – навчання відбувається у зручний для здобувача освіти час та в зручному місці; модульність – з набору незалежних курсів-модулів формується навчальна програма, що відповідає індивідуальним чи груповим потребам; охоплення великої аудиторії – одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості учнів та їх спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку між собою та з викладачами; економічність – ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване і уніфіковане представлення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання; технологічність – використання в освітньому процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини у світовий інформаційний простір; соціальна рівність – рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу; інтернаціональність – можливість одержати освіту в навчальних закладах іноземних держав та надавати освітні послуги іноземним громадянам і співвітчизникам, що проживають за кордоном; нова роль викладача – викладач стає наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій; позитивний вплив на слухача; якість – для підготовки дидактичних засобів залучається найкращий професорсько-викладацький склад і використовуються найсучасніші навчально-методичні матеріали [1; 2; 3].